

her kan siges, at hvad man nu gjør ved denne Lov, ikke er Andet end at vende tilbage til Tilstanden, som den var for omtrent en Snees Aar siden, da der ingen Tvang var. Jeg veed ikke, om jeg husker ret, at det var en Placet af 9de Juli 1847 eller 1848, som bestemte Tvangen, men før den Tid var der ingen Lovbestemmelse om, at der skulde betales for disse Handlinger, og ingen Bestemmelse om, hvorledes Betalingen skulde fremvinges. Skjedestomindre synes det mig dog, at Stillingen nu vilde blive en Deel forskjellig fra, hvad den tidligere var. Før den Tid var det Folks Mening rundt omkring i Landet, at der burde ydes Noget; det begyndte at florte lidt med Betalingen, og Regeringen fandt det derfor i sin Orden at benytte visse Tvangsmidler; men hvis man nu posttvt i en Lov vil udtale: Der er ingen Tvangsmidler mere, forekommer det mig, at Stillingen bliver noget anderledes end tidligere, da det dog af de Allerfleste var vedtaget, at en Ydelse burde finde Sted. Jeg skulde være tilbøielig til at troe, at der kunde være Steder rundt omkring i Landet, hvor kun nogle Enkelte vilde offre, saaledes at det blev en interessant Beskæftigelse paa de tre store Høttider at undersøge, hvormange der endnu vilde offre, og det vilde være en mindre heldig Maade at anvende Høttidens Gudstjeneste paa, men i Virkeligheden er jeg overbevist om, at det paa mange Steder slet ingen Forskiel vil gjøre, enten denne Bestemmelse kommer ind i Loven eller ikke, idet nemlig Offringen vil gaae sin vante og i Manges Dine særdeles snulle Gang. Maaskee det vilde være Synd for Befolkningen at bryde brat i denne Henseende, og derfor vover jeg ikke at stille noget bestemt Forslag derom, men det vover jeg at sige, at jeg egentlig talte vilde ønske, at man heelt kunde ombygge Forholdet paa een Gang. Der kunde herved beredes en stor Vanffelighed, men den lod sig vel overvinde, idet der maatte tages Bestemmelser saavel med Hensyn til Skolelærernes Accidentsoffer som med Hensyn til

deres Høttidsoffer, og i, hvad der end maatte blive det sluttelige Resultat af denne Paragraphs Redaction, vil det maaskee være nødvendigt særlig at indskræpe, at, fordi Forpligtelsen til at yde Offer til Præsterne bortfaldt, skal ikke Forpligtelsen til at yde til Skolelærerne bortfalde; thi Lærernes Lønning er ikke saa stor, at de kunne taale at miste Noget af den. Jeg haaber, at det heller ikke paa nogen Maade vil falde vanffeligt at faae en saadan Tilføjning til Paragraphen, skjøndt Skolelærerne egentlig ikke behøve at omtales her, men det vilde dog vistnok være hensigtsmæssigt at optage en saadan Bestemmelse i Loven. — Dette er, hvad jeg har at bemærke om nogle saa Enkeltheder. Der kunde være mange Smaating, som jeg kunde have at berøre, men dermed vil jeg ikke opholde Thingets Tid. Jeg vilde ønske, at Thinget med god Villie vilde tage fat paa Behandlingen af denne Lov, idet jeg efter Alt, hvad jeg har erfaret, er forvisset om, at, om end Skridtet langtfra er saa langt, som vi kunde ønske, om vi end med Hensyn til denne Lov naturligtvis maae sige som med Alt: Vi ere ikke færdige, fordi vi have den, men en anden Gang gaae vi videre i Texten, maae vi dog meget ønske, at vi allerede nu kunde begynde med at fuldføre den. Hermed skal jeg paa det Bedste anbefale Lovforslaget.

Berg: Jeg kan i Betragtningen af denne Sag ikke stille mig paa den sikke Grund, hvorfra det meget ærede Medlem, der nu talte, betragtede Sagen. Den sikke Grund for ham var nemlig, som han nævnte, Kirkecommissionens Betragtning af Sagen og Kirkecommissionens Betænkning. Det er maaskee en Feil af mig, men jeg er saaledes stillet ligeoverfor Kirkecommissionens Betænkning, at jeg vil ønske, at man saa lidt som muligt vil inddekomme de Resultater, som Fleertallet der er kommet til med Hensyn til de kirkelige Forhold, og ved Behandlingen her saa meget som muligt see paa de foreliggende Sager selv,